

BARNABÁS EVANGÉLIUMA MAGYARUL

© dr. Szalai András, Apológia Kutatóközpont, www.apologia.hu (v.2. 2017.03.30.)

Az ún. Barnabás evangéliummal más tanulmányainkban¹ már részletesen foglalkoztunk, de 2016-ban magyarul is megjelent a teljes szöveg. Az Előszó sajnos olyan *valótlanosságokat* állít, amelyek a szöveget attól teljesen idegen értelmezési keretbe helyezik, ezért szükségesnek tűnt erre is reagálni azok érdekében, akiket a szöveg *valódi* története és jelentősége is érdekel.



1. A kiadvány

Arany László: Barnabás evangéliuma (Angyali Menedék Kiadó, 2016). Szép, igényes kivitelű könyv, 288 oldal, A5 méret, eredeti ára 5990 Ft. A kiadó tematikáját² és marketing stratégiáját jól tükrözi a könyv besorolása: „Gnosztikus evangélium”.³ A weboldal és a könyv hátsó borítója is hangsúlyozza: „Figyelem! Ez a kötet a mélyen vallásos embereket megbotránkoztatja!” A kiadvány célcsoportja tehát vélhetőleg az ún. ezoterikus spiritualitású réteg.

1.1. A kiadó

Az Angyali Menedék Kiadó⁴ küldetése a weboldal *Rólunk* menüpontja szerint:

Könyvkiadónk 2012-ben jött létre, azzal a céllal, hogy olyan munkák megjelenését segítse, amely az ezoterikus, univerzumi törvényekkel egyensúlyban, különleges történelmi, különböző vallási irányzatokkal átítatott, esetenként misztikus irodalomként megjelenő könyvek különleges tárházát nyújthassa át az olvasóknak, amelyet ők igazi kincsként vehetnek birtokukba. (...) 2012-ben, amikor az emberiség egy nagy része zavarodva a világvégére várt, mi tudatosan határoztunk a kiadó létrehozása mellett. (...) Célunk, hogy kiadványainkkal gondolkozásra serkentsük az embereket, hogy olyan könyveket tudjunk a kezükbe adni, amivel átvezethetjük őket a sötétségből a Fénybe.

¹ Ld. „Barnabás evangéliuma”; „Az ankarai kódex: Barnabás evangéliuma?”

² A kiadó weboldalán: magyar ezotérium, alternatív történelem; pozitív gondolkodás, önfejlesztés, életmód, természetgyógyászat; idegen lények, földönkívüli kultúrák, UFO, exopolitika; elfeledett világok, letűnt korok, misztikus vallástörténet, eltitkolt igazságok, elhallgatott tudomány.

³ A „Teljes holt-tengeri tekercek” fordítása is „Gnosztikus evangélium” (sic) címkét kapott, a „A teljes Nag Hammadi Gnosztikus Könyvtár” reklámszövege pedig ez: „Barlangban meglelt tekercek!” pedig csak a *holt-tengeri tekerceket* találták barlangban, nem a kopt kódexeket.

⁴ www.angyalimenedek.hu [2017.02.10.]

Várunk hát egyre szélesedő olvasói közösségünkbe mindenkit: Fényharcosokat; látókat; pozitív gondolkodókat; minden jó szándékú embertársunkat, akiknek fontos a szeretet és a béke; minden jóindulatú, nemzeti közösségben gondolkozó honfitársunkat, aki képes egy pozitív egységben tekinteni nemzetünkre, mint egy különleges titkokat hordozó univerzumi egységre a Föld bolygón.

Azért az Angyali Menedék nevet választottuk kiadónknak, mert úgy véljük, hogy a legjobb, legszebb és legértékesebb gondolatokat íróink a legfelsőbb éteri régiókból kapják, hogy aztán könyveink lapjain váljanak olvasóink életének és gondolatainak részévé. Ebben a mai sivár, embertelen és kifordult értékeket közvetítő világban úgy gondoljuk, hogy ezek a művek valóban menedékre találnak nálunk. Az általunk közvetített angyali gondolatok és értékek végső küldetésüket olvasóink szívében és elméjében nyerik el, így minden olvasónk részesül ezekből, a mennyei tudások tárházából, ezáltal válik minden olvasónk is „angyali menedékké”.

1.2. A fordítás

A fordító Arany László (1962-), saját weboldala⁵ szerint angol-informatika szakos tanár, és „különböző tudományos szervezetekben”⁶ tag vagy elnök. A populáris „ezotérium” széles körében fordít, ír és előad. Weboldala mottója: „Ezeket a dolgokat nem azért írtuk le és mondtuk el, hogy elhiggyék, hanem hogy tudják.” Fordítói tevékenysége figyelmet érdemel: 2015-ben „A teljes Nag Hammadi Gnosztikus Könyvtár” (432 oldal), 2016-ban „A teljes Holt-tengeri tekerccsek” (688 oldal) és Barnabás evangéliuma is megjelent az Angyali Menedéknél.

Barnabás evangéliumának (BE) szakszerű fordításához a *középkori olasz és spanyol, szókincse és széljegyzetei miatt latin és arab* nyelvi ismeretre is szükség van. Könnyen belátható, hogy egy ilyen mű kiadása nyelvészek, vallástörténészek csoportmunkáját igényli. Ennek a kiadványnak a fordítója azonban *egyedül* dolgozott, a kötet külső *szakmai lektorokat* sem említ; „az angol nyelvű források egybevetésével és egységesítésével” fordított, tehát *angol fordítást* fordított, de forrásait (itt) *nem közli*; az 1976-ban Ausztráliában felfedezett, 1998-ban a Granadai Egyetem által kiadott spanyol változatot⁷ nem használta fel.

Ez módszertani szempontból azt jelenti, hogy a főszöveg nem tekinthető tudományos referencia értékű műnek, csak ún. ezoterikus igényeknek felelhet meg. A fordítónak a témához való *hozzáállása* jól illeszkedik a kiadó szellemiségéhez. YouTube-csatornáján megtekinthető előadása és diasorozata⁸ sajnos a populáris ezoterikus, szkeptikus és muszlim és szkeptikus *mítoszokat* ismétli a 325-ös Nikaiai (Nicaei) zsinat állítólagos döntéseiről a bibliai kánont illetően.

⁵ www.aranylaci.hu [2017.02.10.]

⁶ Magyar Asztronautikai Társaság, British Interplanetary Society, Magyar Akadémia – elnök (2007-2009), majd örökös tiszteletbeli elnök; Magyar Űfókutató Szövetség, Magyar Szak- és Szépirodalmi Szerzők és Kiadók Reprográfiai Egyesülete.

⁷ Luis F. Bernabé Pons: El texto morisco del Evangelio de San Bernabé (Universidad de Granada)

⁸ Arany László: Barnabás evangéliuma (www.youtube.com/watch?v=hdqt7R4Ikkk) [2017.03.10.]

Előadásában magyarázatra szoruló forráskezeléssel sorakoztat fel idézeteket

- Dan Brown-tól (A Da-Vinci Kód),
- egy muszlim ügyvéd-től (Ahmad Thomson),
- néhány szakmailag jelentéktelen, rég feledésbe merült szkeptikus teológus és történész művéből (Henry Dodwell, 1698; Samuel Davidson, 1877; John Allen Giles, 1850-55; John Remsburg, 1909),
- illetve hivatkozik a nagy muszlim hitvitázó, Ahmed Deedat sejk egyik füzetére (címe helyesen: *Is the Bible God's Word?*),
- végül egy keresztény szerző (John Gilchrist) néhány érvére is reagál, aki a művet középkori hamisítványnak tartja (amint az akadémiai kutatás is).

A 13. diánál kiderül, hogy Lonsdale és Laura Ragg angol fordítását fordította (Oxford, Clarendon Press, 1907). Raggék kritikai kiadványa igazi tudományos mű volt, tartalmából láthatjuk, mi mindenről maradt le a magyar olvasó:

- az olasz és a spanyol kéziratok története (1907-es kutatási állapot)
- az összes 18-19. sz-i utalás és idézet eredeti (angol, francia, latin) szövege
- a bécsi olasz nyelvű kötet fizikai leírása
- az arab eredeti kérdése
- a fennmaradt spanyol töredékek, angol fordításuk és olasz párhuzamuk
- a szöveg tartalmi függése a kanonikus bibliai, a rabbinikus és a koráni szövegektől, a középkori olasz művektől stb.
- az elveszett ókori gnosztikus evangéliummal való kapcsolat kérdése
- Barnabás evangéliumának olasz szövege és angol fordítása párhuzamosan, az arab széljegyzetek és angol fordításuk
- általános tematikus index és a szentírási idézetek, párhuzamok jegyzéke.

Ha a fordító valóban Raggék 1907-es *eredeti kiadványából* dolgozott volna, és ismerné a témával kapcsolatos akadémiai szakirodalmat, valószínűleg nem írt volna, vagy nem hagyott volna jóvá olyan *Előszó*-t, mint amelyet a magyar kiadvány elején találunk. Ragg – és azóta sok más kutató – kutatási eredményeit ugyanis csak az hagyhatja ennyire figyelmen kívül, aki nem tud róla, vagy nem akar tudni róla, vagy cáfolni tudja. Ezért valószínűnek tűnik, hogy a fordító *csak az olasz szöveg angol fordításának* valamelyik reprint vagy online változatából dolgozott.

Barnabás evangéliumának a fordító – és a kiadó is – *óriási jelentőséget* tulajdonít. A fordítást ismertető internetes előadás utolsó diáján ezt olvashatjuk:

„Jól látható, hogy elképzelhetetlenül hatalmas érdekek feszülnek egymással szemben, emberek milliárdjait maguk mögött felsorakoztató egyházak. Minden egyes szónak, vesszőnek rendkívüli jelentősége van és lehet egy-egy ősi szöveg lefordítása kapcsán. Ezeréves érdekek és dogmák sérülhetnek, kerülhetnek veszélybe. Én, mint a fordító, csak egyet tudok tenni, tudásom legjavát nyújtva, a szöveghez a lehető leghűségesebbnek maradva, átadom ezt az iratot a magyar embereknek. A vallási-, teológiai-, hatalmi harcokból messze távol tartva magamat. Olvassák elfogulatlanul, használják és értelmezzék helyesen.”

A fordító – különben szimpatikus – hozzáállása ellenére meg kell jegyezni: a gigantikusnak érzett eszmei feszültség, amelyből szeretne kimaradni, *nem létezik*. Nincs olyan érdek vagy dogma, ami ettől a szövegtől veszélybe kerülne. Nincs olyan keresztény, aki a saját hitét, illetve a Szentírás és a keresztény tanítások történetét *valóban ismeri*, és Barnabás evangéliumát hitbeli vagy hitéleti szempontból forrásértékűnek vagy mértékadónak venné.

Egyházi közönyről azonban nincs szó. Ellenkezőleg, rá kell mutatni a kutatásban való *aktív keresztény részvételre*:

- Lonsdale Ragg, aki hugával együtt sok évet áldozott az életéből a BE olasz szövegének kritikai kiadására, élete végéig *anglikán* lelkészként szolgált itáliai városokban.⁹
- A szöveg első arab fordítását (1908, Cairo) Rashid Rida muszlim reformer felkérésére egy *szír ortodox keresztény* készítette, Khalil Sa'ada. Fordítói előszavát persze később ugyanúgy kihagyták, mint Raggék tanulmányát.
- A bibliai apokrifek nemzetközi és hazai kiadásairól is elmondható, hogy akadémiai és egyházi szakemberek *közös művei*.¹⁰
- A bibliai apokrif irodalom a keresztény teológiai intézményekben *a tananyag része*, természetesen a képzés szintjétől (BA, MA, PhD) függő mélységben.

A szöveg körüli egész összesküvéselmélet, az állítólagos egyházi „sokk”,¹¹ és hogy Benedek pápa is emiatt mondott volna le,¹² csak tájékozatlan muszlimok és ezoterikusok fejében létezik. De attól, hogy valamit könyvek, cikkek és előadások sora ismételtet, még nem válik valósággá – legfeljebb eladhatóvá.

2. Az Előszó

Az angolból fordított magyar főszöveg minőségének szakmai értékeléséhez össze kell hasonlítani az olasz-angol és a spanyol kritikai kiadással, amire itt és most természetesen nincs módunk.

A valódi probléma azonban nem is a főszöveg, hanem a kiadvány 9-10. oldalán olvasható rövid *Előszó*. Ez ugyanis a főszövegnek *teljesen hamis értelmezési keretet és jelentőséget* akar adni, nyilvánvalóan az ún. ezoterikus identitás erősítése érdekében.

⁹ Ld. en.wikipedia.org/wiki/Lonsdale_Ragg vagy részletesen: www.mereweather.net/ragg.html

¹⁰ Hubai Péter, Pröhle Károly, Rugási Gyula: Jézus rejtett szavai (Holnap, 1990); Adamik Tamás (szerk.): Apokrif iratok 1. Csodás evangéliumok, 2. Az apostolok csodálatos cselekedetei 3. Apokrif levelek 4. Apokalipszisek (Telosz, 1996-1999); Pesthy Mónika: Péter-apokalipszis (Corvina, 2009), Fröhlich Ida, Dobos Károly Dániel (szerk.): Henok könyvei (PPKE-BTK, 2009) stb.

¹¹ www.nationalturk.com/en/1500-year-old-syriac-bible-found-in-ankara-turkey-16624/

¹² www.islamnewsroom.com/news-we-need/2059-why-pope-quit-after-old-bible

Aláírás híján nem derül ki, hogy az *Előszó*-t a kiadó vagy a fordító fogalmazta. Hangvételét mindenesetre a haza ezoterika tipikus, negatív egyházképe jellemzi, drámai következtetései pedig valótlan állítások sorozatán alapulnak.

A tárgyi tévedések és csúsztatások azonosítása érdekében az *Előszó*-t szakaszokra bontottam, és megjegyzésekkel láttam el. (A részleteket illetően ld. „Barnabás evangéliuma” című tanulmányunkat.) Mindenesetre érdemes először az idézőjelbe tett mondatokat *összefüggően végigolvasni*, hogy érezzük a hangulatát, logikáját, és csak utána a pontokba szedett kommentárral együtt.

„Egyházi közökben jobban szeretnék, ha nem is létezne, vagy ha már létezik, legalább hamisítványnak lehetne minősíteni... Egyik út sem járható.”

- Valószínűleg egyházi „körökre” gondolt az író. Logikája egyszerű: ha egy műről azt lehet állítani, hogy a tartalma zavarja az egyházat, akkor az csak hiteles lehet, sőt, további bizonyíték az egyház ellen.
- Maga a szöveg zárja ki, hogy az 1. sz-i Barnabás műve lehetne. Az akadémiai és egyházi *szakmai konszenzus* szerint is 16-17. századi, álnéven írt muszlim hamisítvány, történeti szempontból hiteltelen mű.

„A Jézus egyik apostola által írt értekezést ugyanis 1500 évvel ezelőtt fedezték fel Törökországban.”

- Barnabás *nem tartozott Jézus tizenkét apostola közé*. A BE 14-ben az apostolok listájából *ki lett véve Tamás*, az ő helyére lett betéve Barnabás.
- Az *Előszó* írója vsz. a *Múlt-Kor*¹³ áhírét idézi, azt is pontatlanul, az ugyanis még azt írta, hogy 1500 éves kódexet fedeztek fel, nem „1500 évvel ezelőtt fedezték fel”, és nem is Törökországban, ami akkor még nem létezett.
- Az ankarai kódex publikus fotóin a lapján olvasható középkori *szír* (nem ókori arám) szöveg szerint „...ezt a könyvet szerzetesek írták Ninive felső monostorában a mi Urunk ezer és ötszázadik évében”, azaz *1500-ban*. Csak egy 500 éves Máté evangéliumról van szó, aminek a szövegét a mai szír nesztoriánusok gond nélkül el tudták olvasni.¹⁴

„A Krisztusról kialakított teológiai és világi képet, egyes konkrét történelmi eseményeket, jelentősen más szemlélettel tárgyalja.”

- E „más szemlélet” alapja egyrészt a művet jellemző durva történelmi, földrajzi és kulturális tévedések, félreértések, anakronizmusok sora, másrészt Jézus történetének erőteljes iszlamizálása.
- Mindez egyfelől hiteltelenné teszi, másrészt bizonyítja középkor végi vagy újkor eleji, európai keletkezését.

¹³ www.mult-kor.hu/20120227_barnabas_evangeliuma_kerulhetett_elo [2012.02.27]

¹⁴ Assyrian International News Agency – www.aina.org/news/2012022916569.htm

„Igen hangsúlyos és erős iszlám-vonásokat sorakoztat fel.”

- Mivel az iszlám *a 7. sz-ban* jelent meg, BE sajátosan muszlim vonásai pedig nem is annyira a Korán tanítását, hanem *középkori* szúfi és népi hagyományokat tükröz, már ez alapján is kizárható BE ókeresztény eredete.
- BE tagad vagy félreért olyasmit, amit az iszlám vall, és állít olyasmit, amit az iszlám nem vall, vagy tagad (pl. Jézus nem Messiás, Mohamed igen).
- Szerzője valószínűleg az ibériai félszigetről 1609 és 1614 között végleg elűzött *moriszkók* közé tartozott, akik névlegesen katolikus, főleg spanyolul beszélő, arab származású *muszlimok* voltak. Csak ők vallották, hogy Jézus helyett Mohamed a Messiás. Ráadásul előttük egyetlen muszlim hitvitázó sem hivatkozott bármiféle BE-ra, pedig érdekük lett volna.
- Összefoglalva, BE tájékozott muszlimok számára *sem* lehet hiteles mű.

„Barnabás evangéliumára azonban már a középkorból is találunk hivatkozásokat, idézeteket belőle, a könyvet tehát semmiféle mesterkedéssel sem lehet ‘nem létezőnek’, illetőleg ‘hamisítványnak’ feltüntetni.”

- A középkor¹⁵ valamikor 1492 és 1526 között véget ért. BE spanyol szövegének létezésére *legelőször* a moriszkó Ibrahim al-Taybili 1634-ből származó kézirata utal, tehát *csak az újkortól* „találunk hivatkozásokat, idézeteket belőle”. A szöveg *ókori keletkezésének* bizonygatása a „mesterkedés”.

„A könyvet az Ankarai Néprajzi Múzeumban őrzik, bőrkötésű és Jézus anyanyelvében, azaz, arámi nyelven íródott. (Már ez a körülmény is meglehetősen szokatlan, hiszen az újszövetségi evangéliumok és egyéb szövegeinek nyelve görög!) Jézus korában, Galileában, az arámi nyelv volt általánosan elterjedt, a hivatalos görög, és a – római megszállás következtében használatos – latin mellett.”

- Az ankarai kódexnek *semmi köze* BE-hoz. Az 52 oldalas kódexet a török hatóságok állítólag már 2000-ben megtalálták. A 2012-ben nyilvánosságra hozott fényképek alapján pedig 1500-ban készült *szír Máté evangélium*.
- A szír az ókori arámi egyik változatából fejlődött ki, kb. úgy viszonyul az arámihoz, mint a mai német a régi góthoz. A bibliai arámit héber betűkkel írták, a szírnek azonban saját betűi vannak, és az ankarai kódexen is szír szöveg látható.
- A Barnabás evangéliumáról szóló történeti források között *egyetlen utalás sincs arám nyelvű* eredetire. George Sale Korán-fordító (1734) mások nyomán utalt ugyan *arab* eredetire, de ilyet sem ő, sem a forrásai nem láttak. A töredékes *spanyol* szöveg is a bevezetője szerint *olasz* szöveg fordítása.

„A lapok az évszázadok során megfeketedtek; a szakértők elemző vizsgálata igazolta eredetiségüket.”

¹⁵ hu.wikipedia.org/wiki/Középkor

- Az ankarai kódexet arany betűvel írták bőrre, ami a századok során besötétedett. Nem tűnik mai hamisítványnak, de a szír szöveg nyelvtani hibái és az arany tinta használata a szakértőkben okkal ébresztettek kétségeket (a régészeti hamisítás ui. a Közel-Keleten valóságos iparág).
- Nem tudni, mikori „szakértői elemző vizsgálatra” hivatkozik a szerző. A kódex körül 2012 óta csend van. Mivel gyorsan kiderült, valójában mi, nem lehet dollármilliókért árulni. Feltehetően maradt Törökországban, de a múzeum tárlóiban kiállított tárgyak online képtárában¹⁶ sem található.

„Iráni egyházi hatóságok álláspontja szerint a szöveg egyértelműen igazolja, hogy nem Jézust feszítették keresztre, Jézus nem Isten fia, hanem csupán Istennek prófétája. A „szentnek” és „apostolnak” nevezett, Jézussal életében soha nem találkozott, Jézus követőit családotól és gyermekestől üldöző és legyilkoló, a római állampolgársággal rendelkező Pál rabbi pedig – közönséges csaló.”

- Kik az „iráni egyházi hatóságok”? BE legfeljebb az iráni *muszlimok* Jézusról és Pálról alkotott elképzelését tükrözheti. Az, hogy BE az ő hitükhöz hasonlókat állít, csak azt „igazolja egyértelműen”, hogy az „evangélium” írói vagy végső szerkesztői *muszlimok* voltak.
- Tarsoszi Saul *kezdetben* valóban üldözte az egyházat, de találkozott Jézussal (ApCsel 9. fej.), a követője lett, szolgálatát az egész egyház elfogadta (2Pt 3:15-16), Barnabás kezdettől mindvégig támogatta, végül Jézus, a Krisztus vértanúja lett, vsz. Péterrel egy időben (i. sz. 64.).
- Az ősegyházon belül *nem létezett* olyan „Jézus kontra Pál” vagy „Pál kontra Barnabás” ellentét, amit utólag kívülállók igyekeznek belelátni az Újszövetségbe és az 1. sz-i egyház életébe.

„Jusztin mártír a négy kanonizált evangéliumot meg sem említi a II. században az Újszövetség korára eső kötetek között.”

- Miért Jusztinosz, és miért csak ő lett említve a sok óegyházi író közül? Jusztinosz és Iréneusz Barnabás evangéliuma spanyol változatának prologusában olyan ókeresztény íróként vannak megemlítve, akik állítólag vitatkoztak Pál apostollal (bár ennek az ő írásaikban semmi nyoma).
- A fordító internetes előadásában is olyan 18-19. századi szkeptikus teológusokat, történészeket idéz, akik az ókeresztény írók, köztük Jusztinosz idézési statisztikáiból igyekeztek következtetéseket levonni a kanonikus evangéliumok ellen. Ha a fordító olvasta volna maguknak az ókeresztény íróknak¹⁷ a műveit, nem adott volna hitelt ilyen szerzőknek.

¹⁶ www.etnografyamuzesi.gov.tr/en/ (Id. Collections / Manuscripts)

¹⁷ Pl. Jusztinosztól magyarul: Ókeresztény írók sorozat 8. kötet, A II. századi görög apologéták (Szent István Társulat, 1988), 59-311. oldal.

- Ami Jusztinoszt illeti, keresztény hitre tért filozófus volt. Akár a pogány rómaiaknak írt tiltakozó védőbeszédet az üldözött keresztények védelmében (*Apológia* I. és II.), akár izraelitával vitatkozott (*Vita a zsidó Trüfónnal*), gyakran idézte az evangéliumokat is, bár sokszor emlékezetből.
- A kortárs szír Tatianosz is a *négy* evangéliumból készítette evangéliumharmóniáját (*Diatesszarón*), Lyoni Iréneusz pedig a négy évszak természetességéhez hasonlította, hogy *négy* evangélium van (Mt, Mk, Lk, Jn).
- Az apostolok közvetlen tanítványai (Római Kelemen, Antiókhiai Ignatiosz, Hierapoliszi Papiasz, Szmirnai Polikarposz) írásaikban *a témától függően* eltérő mennyiségben idézték az evangéliumokat és a többi Írást. Csak mert valamit nem idéztek, még nem jelenti azt, hogy nem is tudtak róla.

„A könyv arról is beszámol, hogy Jézus már az életében felvétetett a mennybe, nem halt meg, nem feszítették keresztre, a kínhalált az őt eláruló Júdás szenvedte el.”

- Ezek nem a kortárs szemtanúk, hanem a 7. sz-i Korán és középkori muszlim hagyományok állításai. Jézus keresztre *nem* feszítését egyetlen koráni mondat állítja (4:157). Ennek értelmén a muszlimok századokon át vitatkoztak, és hogy Allah *Júdást* változtatta volna Jézushoz hasonlóvá, hogy a rómaiak őt végezzék ki, csak egy a sok muszlim értelmezés közül.
- Mindennek azonban keresztények számára éppúgy nincs jelentősége, mint ahogy a muszlimokat sem érdekelné, ha valaki Mohamed *után* 600 évvel akarná elmondani „Mohamed igaz történetét”, *tagadva* minden fontosat, amit a muszlimok Mohamedről 600 éven át vallottak.

„Barnabás Evangéliuma részletesen beszámol a Jézus korát 700 évvel követő Mohamed prófétáról, aki Isten küldötte, valamennyi néphez szól, és ő lesz aki, az helyreállítja Jézus tanítását. Számos alkalommal szó esik arról is, hogy az egész teremtés Mohamed miatt történt meg.”

- Jézus keresztre feszítése és feltámadása i.sz. 30-33. körül történt, Mohamed 632-ben halt meg, tehát Jézus korát csak *600* évvel követte.
- A Mohamedre való sajátos utalások nem a hivatalos szunnita iszlám, hanem a Korán-utáni, 9-13. sz-i *szúfí misztika* Mohamed-képét tükrözik.

„A Vatikán természetesen azonnal bejelentette igényét a török hatóságok felé, saját szakértői is hadd vizsgálják meg a könyvet.”

- A Vatikán nem tulajdonosi, hanem *vizsgálati* igényt jelentett be, ami természetes és jogos reakció. 2012 óta azonban *nem történt* független akadémiai, muszlim vagy egyházi vizsgálat. Nyugati arameisták és a helyi szír nesztoriánusok azonnal lefordították a közölt fotókon látható szír szöveget, így annak a Vatikán számára sincs jelentősége.

„A Római Egyház a Niceai zsinaton döntött a régi iratok sorsáról (támogatott, azaz kanonizált; túrt, azaz apokrif; tiltott – az összes többi, mindenekelőtt a gnosztikus szövegek.)”

- A 325-ös Nikaiai Zsinat nem római katolikus, hanem *egyetemes keresztény* zsinat volt. Jegyzőkönyvei fennmaradtak, magyarul¹⁸ olvashatók, így tudni lehet, hogy a Szentírás könyveivel *egyáltalán nem foglalkoztak*. Akkoriban csak más, *helyi* zsinatok foglalkoztak a kánonnal (pl. a római, 382-ben).
- Nem ismeretes olyan történelmi forrás, amely szerint Konstantin bele szólott volna a hitvallásba, a bibliai szövegbe vagy a kánonba. Viszont a zsinat *után* az új főváros, Konstantinápoly gyülekezetei számára államköltségen *ötven új Szentírást rendelt* a kaiszareiai (caesareai) bibliagondozó műhelytől,¹⁹ elődei és volt uralkodó társa ugyanis sok Írást pusztított el.
- A szerző három kategóriája (támogatott, túrt, tiltott) az ókori egyházban *nem létezett*. Az apokrifeket *soha, sehol sem „túrték”*, csak a naiv népi vallásosság műfajába tartozó ún. gyermekség-evangéliumok voltak még századokig *privát* használatban.
- A szavak valódi jelentése: *kanonikus* = „mértékadó”, *kanonizált* = „mértékadónak tartott” (azaz istentiszteleten felolvasható, hit és hitélet kérdéseiben végső tekintélynek számító), *apokrif* = „rejtett” (az eretnekek által rejtettet és/vagy kódolt értelmű).

3. Összefoglalás

Az *Előszó* szinte minden mondata állít valótlanosságokat. Erre van szükség ahhoz, hogy a szöveg *egyházellenes* értelmezési keretbe kerüljön. A BE 20. századi muszlim és ezoterikus kiadói egyformán jártak el: csak az angol fordítást vagy annak fordítását publikálták, a történelmi háttér tanulmányok nélkül, és *a fordítást saját mítoszaikba csomagolták*.

Az Angyali Menedék két kiadványa (Nag Hammadi kopt kódexek, Barnabás evangéliuma) *hiánypótló* szerepet tölt be a hazai vallástörténelmi szakirodalomban, de ha egyetemi tanszékeinken ilyesmire nincs elég idő, pénz vagy motiváció, akkor a téma iránt érdeklődőknek ilyen színvonalú kiadványokkal kell megelégedniük.

A kiadó és a kiadvány által sugallt tévhittel szemben ennek a pszeudoepigráfnak a kora és a tartalma miatt sem lehet hitbéli jelentősége tájékozott keresztények vagy muszlimok számára. Marad az, ami: *a késő középkori, kora újkori európai keresztény-muszlim kapcsolatok történetének* érdekes, tanulságos, bár történelmi részleteiben rejtélyes fejezete.

¹⁸ Denzinger, Heinrich – Hühnermann, Peter: *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai* (Örökmécs Kiadó – Szent István Társulat, 2004)

¹⁹ Euszébiosz: *Vita Constantini* IV.36-37.